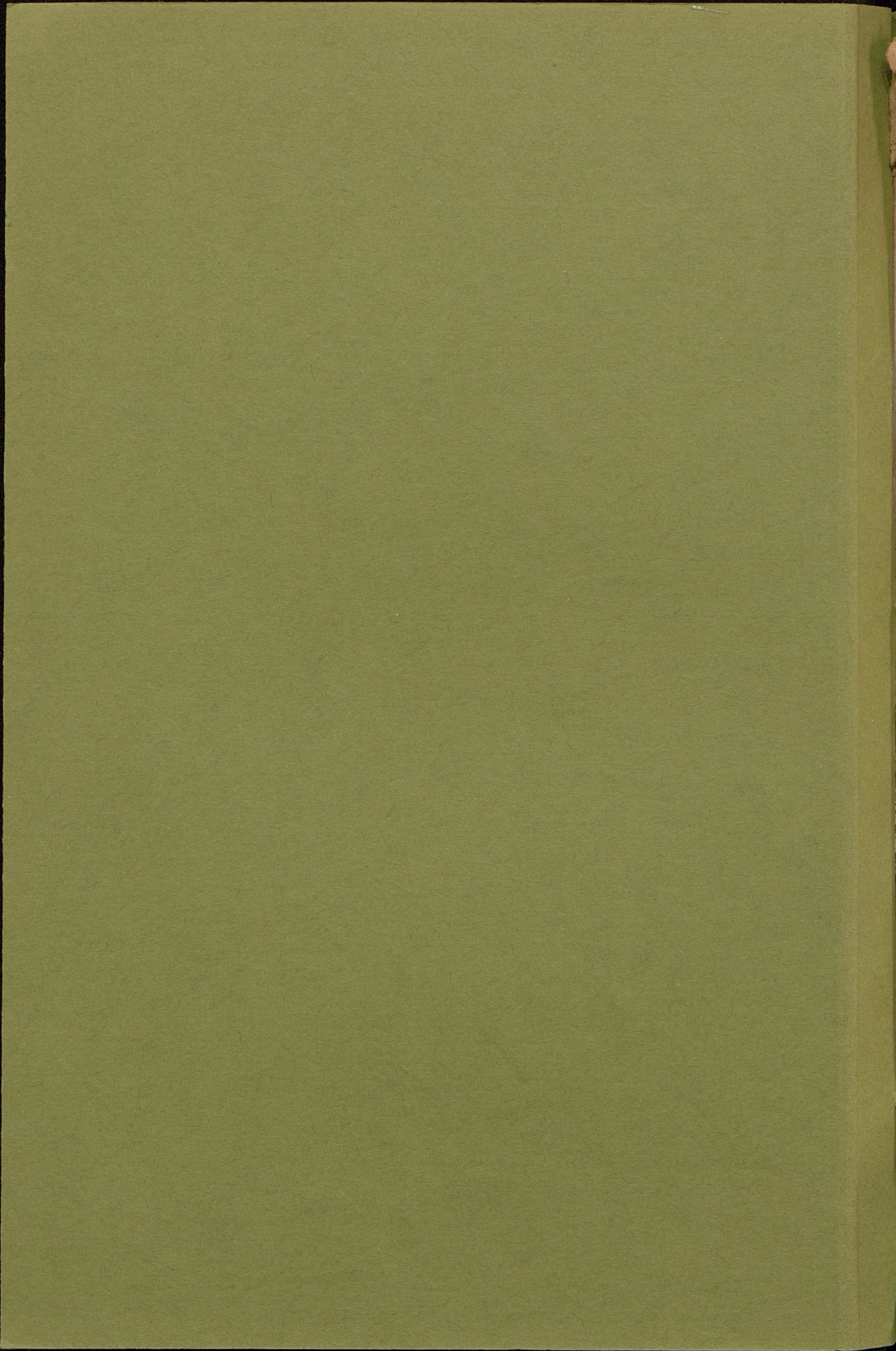

05

A

287

36

DEO AUXILIANTE!
 DE
MUNDI SENIO
 IN ILLUSTRIS
CHRISTIAN-ERNESTINI
 ACROATERIO MAJORI
 SUB PRÆSIDIO

DN.M. JOHANN. WOLFG. RENTSCHII,
 PHIL. PROF. PUBL. NEC NON ALUMN. INSP.

DISPUTABIT

AD d. IV. JAN. MDCC LXVI.

A U T O R

JOHANNES LEONH. PREUSSING.

TYPIS JOHANNIS GEBHARDI

[Wittenberg]

14

VDT7

VIRIS

Nobilissimis, Amplissimis, Consultissimo, Experientissimo, Præclarissimis,

Dn. GEORGIO CHRISTOPHORO Kenschel/

Confiliario Camerali Brandenb. & Censori Redittuum ac Rationum Illustri Fisco propriorum Circumspectissimo,

Dn. DAVIDI Fuchsen/

Sereniss. Marchionis Brandenb. Secretario Solertissimo ac benè merito,

Dn. JOHANNI LEONHARDO Pfaffreuter/

SERENISS. PRINCIPIS pariter ac Reipubl. Pharmacopolæ Celeberrimo,

*Dnm. suis, Patronis, Promotoribus, Avo, Susceptori, E-
vergetis, Fautoribus, omni quâ decet Subjectione,
Pietate & Observantiâ filiali, prosequendis,
amandis, colendis,*

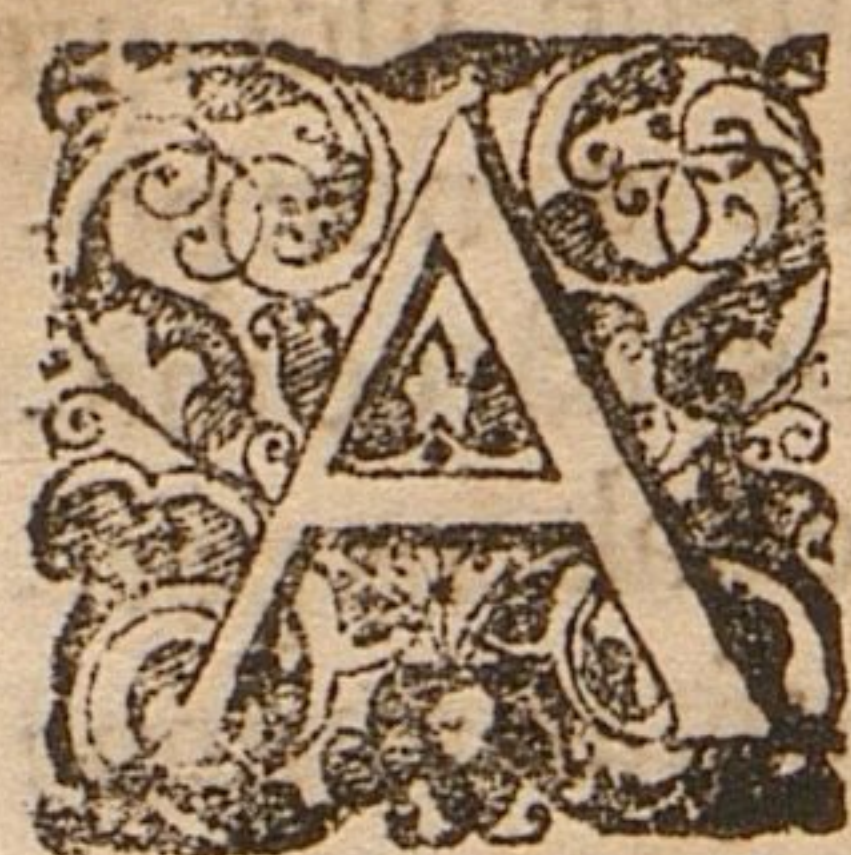

05 A 287

Hoc Juventutis suæ specimen
Gratitudini declarandæ of-
fert, & consecrat

Johannes Leonhardus Preufing,
A. R.

PROŒMIUM.

Nimum humanum, vitæ nostræ Duce[m] ac Rectorem, in excelso loco rerum posuit Natura: Ut, invitus quoque, operis hujus immensi qualitates, ortum item interitumque intueri assidue cogatur. Quo magis eorum admirari rationes lubet, qui cum undique includantur hoc Theatro, ipsi tamen se subducunt, & industriæ Parentis suæ tanquam fugitivi elabuntur. Mentem verò tot tantisq; rebus destinatam, curis partim levioribus vanisque, partim etiam pudendis, occupatam atque intentam tenent. Rectè igitur Hieronymus: Ego, ait, quotidie, quando mane corpus è lecto corripio, vesperi dormitum discedo, in prandio vel Cœna comedo & bibo, reliquum verò tempus lectioni, scriptioni, & aliis honestis studiis & exercitiis tribuo, considero pulchræ hujus mundi machinæ qualitates, ejusque ortûs & interitûs imaginem mihi propono. Hinc & ego operæ pretium me facturum putavi, si B. Hieronymi exemplum imitarer, & mundi qualitates, tantumque splendidissimi Theatri ruinam considerarem. Etsi autem certum diem & horam novissimi illius Diei rimari nobis sit impossibile, Matth. 13. Atque inconueniens,

A 2

Aa.

V077

Act. 1. Quia Deus hoc nesciri voluit, tamen mundum motu proprio in pejus ruere, senescere, & ad interitum perpetuò vergere, ideoque diem illum rerum omnium consummationis haud longè abesse, sunt qui putant. Hæc autem animi oculis intuens, non potui mihi imperare, quin aliquas de pretiosâ hâcce materiâ, contexerem Theses, fusque deque habens periculum, quod mihi liventem Momum minitari eminus video, unis in votis habens hoc, ut cordatiores ac æquiores studiorum Censores & Mœcenates forsan alucinanti benignè faciant, meamque infirmitatem ac imbecillitatem benignitate suâ atque faventiâ sublevent & adminiculentur. In hanc arenam, hac spe fretus descendo, & accingo me operi. Cum autem tunc universa benè ac competenter gerantur, si rei principium fiat decens & amabile Deo. Nov. 6. in Or. Sic & ego in Nomine Sp. S. & individuae Trinitatis hanc quæstionem, AN MUNDUS SC: SENE-SCAT, VIRESQUE RERUM LANGVESCANT, paulo prolixius explicare, Eruditorumque placidæ disquisitioni subicere mecum constitui. Adsis mihi

O DEUS SPIRITU tuo GRATIÆ
& SAPIENTIÆ!

THE-

THESIS.

I. **P**hysicum problema est, quod de Senio Mundi proponimus. Ergo ex Natura dijudicandum; Natura enim Controversiarum Physicarum norma est. Bellissimè philosophantur, qui naturam aspiciunt, etsi omni librorum destituti Supellectile Instructissima Bibliotheca hæc est, nec indiget alterius supplemento. Descripti ex hoc quicquid sine numero librorum alibi existant. Abeant aliò igitur ab humanis Autoritatibus desumpta argumenta, Ciceronis verba placent: Non tam Autoritatis, quam rationis momenta quærenda sunt. Nec probare soleo, id quod de PYTHAGOREIS accepimus, quos ferunt, si quid affirmarent in disputando, quum ex iis quæreretur, quare ita esset, respondere solitos: IPSE DIXIT: lib. 1. de Nat. Deorum. Neque quicquam tot præclara nomina movent. Multitudo enim errantium, non parit errori patrocinium.

II. Sed nec consulenda quoque sunt Theologorum Scripta; aut ipsæ Sacræ Literæ. Sæpius enim S. Scriptura ad hominum vitia coërcenda improprie loquitur. Et si vel maximè Coelorum tremor, de quo Luc. XXI. 26. Proprie explicetur, non tamen de hoc tempore, sed ipsius extremi iudicii instante intelligimus.

A;

III. Remo-

V07

III. Removendæ simul hinc Mathematicorum conclusiones sunt. Quæ enim de Variatione Apogæi Solaris Mathematici tradunt, ea ex Hypothesi procedunt, quæ veritatem rei non statim præsupponit. Sic illi suum primum mobile, suos circulos Cœlestes habent, quibus Physicus non stringitur. Pro diversâ scilicet Solis à terrâ distantia à diversis Autoribus diversimodè numerata, diversum etiam Solis apogæum à diversis constitutum fuit. Unde non mirum discordare in conclusionibus, qui non concordabant in Principiis. Sed non valet Solem in Perigæo quandoq; esse, aliquando in Apogæo. Id enim ab initio ita habuit, nec quisquam aliud nisi Cycli Solaris eccentricitatem probat.

IV. Ut autem tandem ad rem deveniamus propius, monemus, non esse Quæstionem *de Causis supernaturalibus*, mundi interitûs: Sed naturalibus. Hoc scilicet quæritur: An Mundus mutabilis sit & corruptibilis ab intra & ex se, suâque naturâ? Id quod ἀποτόμῃ negamus. Mundum enim interiturum monstrat Scriptura, non dicitur Natura. Fidei est articulus, non rationis fœtus. Itaque credendo intelligitur, non intelligendo creditur. Omnibus igitur naturaliter diem hunc indagantibus opponimus illud August: Omnium hac de re calculantium digitos resolvit; & quiescere jubet ille, qui dicit: Vestrum non est scire, quod Pater in sua posuit potestate lib. 18. de C. D. cap. 53.

V. Cœ-

V. Coeterum longo tempore durasse Systema mundanum à Mosis ætate ad nostra usque tempora, non est controversum, sed quæritur de eo, an Qualitates etiam naturalium rerum sint remissiores, Naturaque ad instar grandævii senis pedetentim viribus deficiat, atque ad interitum vergat?

VI. Mundum quidam ex Sapientibus existimant, neque esse creatum, neque ullo in tempore periturum: Immortalem nonnulli, quamvis esse creatum fateantur. Tertius verò collibitum est dicere, & esse creatum & ordinaria necessitate periturum. Et cum ex istis opinionibus trinis, unam esse necesse sit veram, cunctis tamen argumenta non desunt, quibus & sua decreta confirmant, & aliorum subrumpant & labefaciunt scita. Hæc ARNOBIUS l. 2. Attamen per pauci reperiuntur Æternitatis mundi propugnatores, permulti contra Oppugnatores. Siquidem Sapientium penè omnium consentiens doctrina sit, ortum aliquando & perire iterum posse. Hinc PLATO in TIMÆO introducit DEUM hoc modo alloquentem DEOS: Quæ à me facta sunt, ita me volente indissolubilia sunt; Omne siquidem quod vincitum est, solvi potest; Quapropter quia generati estis, mortales quidem & dissolubiles omnino estis, nec tamen unquam dissolvemini &c.

VII. Neq; quicquam contra nos obtinent illi, qui Dicta Scripturæ S. citant Eccl. I, 4. Terra stat in æternum. Et Cap. 3. Didici, quod omnia opera tua, quæ fecisti

V077

fecisti, perseverent in æternum &c. Distinguiamus enim inter æternitatem periodicam vel secundum Quid, & inter æternitatem absolutè dictam. Tres enim sunt æternitatis significationes. 1. notat durationem indefectibilem & interminabilem, quæ nec principium nec finem habet, & sic solus Deus est æternus. 2. notat durationem indefectibilem, non quidem à PARTE ANTE, sed à PARTE POST, h. e. quæ initium habet, fine autem caret, & h. m. Angeli sunt æterni & Animæ hominum. 3. Notat durationem undiq; defectibilem tam ratione finis, quàm ratione Principii, involvit tamen longam vel per omnia, vel per multa secula durationem. In hac ultimâ consideratione æternitas accipitur in locis allatis. Et hoc respectu Regnum Davidis etiam dicitur æternum, quia per multa secula duravit.

IIX. Nihil autem hinc in Universo mundi systemate immutatum esse patet inductione omnium naturalium corporum. Uno eodemq; modo Corpus informat anima, videndi facultatem, per oculos exercet, non aures, eundemq; per omnia ordinem observat natura, quem in primâ creatione acceperat. Nulla occurrit varietas, defectus nullus. Sed nec potest aliter. Adest idem Dei influxus conservativus, nec etiam intrinsecæ mutabilitatis causæ adsunt. Nullo ergo modo hæcenus defecit.

IX. Ut

IX. Ut hæc eò appareant clarius, observandum esse monemus: Corruptionem ab intra competere ~~in~~ tam corporibus compositis, non materiatis simpliciter. Materiatum Cœlum est, ab intra non corrumpitur, Non corrumpuntur stellæ, non Elementa. Cum igitur Mundus integrum involvat Systema, quod ex simplicibus maximam partem constat, non potest ab intrinseco principio immutatus dici.

X. Elementa adhuc nullam corruptionem, nullam mutationem ratione Substantiæ suæ passa sunt. Sunt enim corpora simplicia, sunt immutabilia, nulli corruptioni obnoxia. Corruptio enim affectio corporum compositorum & mixtorum est, non simplicium. Ibi enim fœdere tandem rupto separantur corpora diversa, è quibus conflata erant antè. Nihil tale in Elementis ac simplicibus metuendum corporibus. De igne qui dubitat, accedat, & plus satis incalcescet. Equidem Rom. viii. dicuntur congemiscere Elementa, & parturientium dolores experiri. Sed Metaphoricus est locus, nihilque probat, induciturq; tota Natura per quandam PROSOPOPOEIAM.

XI. Sed ne ulterius in compositis forsitan mutationem suspicio accidisse dicat, distinguemus age inter species & individua. Sint corruptioni obnoxia individua, parum ea curat Physicus, sufficit species immutabiles esse & liberas ab interitu. Moriatur hic canis, iste homo, ille leo. Manet canis, vivit homo, superstes

B

leo

V077

Leo est. Ubi tamen monitum volumus, nos non probare sententiam illam, quam JOHANNI HUSSIO (quâ fide viderit ipse) PETRUS HURTADUS de MENDOZA Disp. Phys. x i i i. sect. 1. § 2. p. m. 419. adscribit: Dixisse scilicet beatum Martyrem in CONCILII CONSTANTIENSIS sess. xv. Deum nihil posse annihilare nec MUNDUM MAJORARE, NEC MINORARE, sed animas usque ad certum numerum creare, & non ultra. Posse enim non tantum Deum destruere mundum, sed actu ipso destructurum esse, Scripturâ S. monente, quis dubitaret?

XII. Cum itaque mundus periturus Omnipotentis manu sit, ipsis Adversariis fatentibus, infallibiliter colligimus, non inclinare eum suâ sponte ad ruinam. Collectio luce meridianâ clarior est; Quod si enim inclinaret, non foret miraculosus interitus, sed naturalis. Domus quæ suâ sponte ad interitum ruit, non cadit miraculosè, sed naturaliter. Mundus autem uti concedi oportet, miraculosè peribit.

XIII. Denique aliquoties in S. Literis incognitum extremum diem esse legimus. Sed non est incognitum id quod naturaliter accidit. Quæ interitum minatur domus, indicat casum simul cuius spectatori: Et possent sanè curiosa ingenia iudicii extremi tempus per proportionum Regulam ostendere. Decrevit in tantum natura mille annorum intervallo, E. in totum periturus mundus est proportionali tempore.

Quæ

Quæ sanè contra Christi ipsius effata esse judicamus.

XIV. Facetè & mirè se oblectat PHILIPPUS MELANCHTHON, aliiq; qui demonstrare conantur, *per 2967000 milliaria Germanica s. 3450. semidiаметros terra descendisse Solem.* Verum speciosè hæc dicuntur, probatu difficillima sunt. Mitius nihilominus de tanto Literarum Parente loquendum arbitramur, neque statim id pœnæ genus meruisse Germaniæ Præceptorem, quod assignat subtilis, sed acrior nonnunquam SCALIGER Ex: xcix. Quod nonnulli prodere ausi sunt, Solis corpus longè propius nos esse, quàm quantum ab antiquis scriptum sit, ita ut ipsa deferentis corpulentia locum mutâsse, videatur, vel ipsa Scripta Spongiis, vel ipsi Autores scuticis sunt castigandi.

XIV. Sequeretur enim penetratio dimensionum, quæ à natura satis explosa est. Transiret enim suprema Cœli pars in mediam, media in infimam, hæc forsan in aëris locum; In quem aër? In vacuum. Id autem non datur? Ergo in plenum. En habes penetrationum dimensionem.

XVI. Placet argumentum de Penetratione dimensionum. Addam igitur adhuc unum. Si Sol descendit, non dabitur amplius æqualis dierum & annorum commensuratio, sed breviora erunt tempora nostra, quam prisca, quia Sol nunc multo breviorum Cir-

B 2

culum

1077

culum describeret. Citiùs autem absolvitur breve spacium quam longius: Duplo ergo ad minimum quævis hora, præcis temporibus minor foret, minor dies, mensis minor. Descendisset simul etiam Luna, nisi turbatam etiam distantiam dicas, quod tamen hætenus nec ullus Mathematicorum asseruit.

XVII. Attamen *Calendariographos* notare quotannis plurimas *Eclipses* objiciunt. PTOLOMÆUM autem & *Mathematicos Veteres* paucissimas notasse, malignosque hodie *Eclipsibus* respondere effectus, quod nunquam experta est vetusta ætas. At non sequitur: PTOLOMÆUS non notavit plures, ergo non fuerunt. *Eclipses* enim utriusq; Luminaris æque frequentes & horridas hodieque esse, ac apud Veteres audacter affirmamus. Solis enim, Lunæ, Terræ, eadem substantia & eadem accidentia manserunt, eadem Luminis umbrarumq; eadem insuper via Lunæ à Solis distantia. Ubi autem eadem causæ, ibi & idem effectus. Qui mutata hæc esse suspicatur, producat si potest, causam, tempus & alias mutationis circumstantias. Nos autem causam, quod antiquitùs paucæ notatæ fuerint, assignamus *Mathematicorum defectum*. Rarior enim antiquis ista Scientia. Hinc vel nullæ vel visæ tantum *Eclipses* fuerint notatæ. Habiti enim pro Magis ASTROLOGI sunt antiquis, quod tam abstrusa producere potuere.

XIIX. Sed invenit porro adversa Pars quod opponat

nat Veritati. Nam multa loca, ait, facta esse arida
& effœta, imprimis JUDÆAM, quæ ante uberrimos
habuit proventus, exaruisse. GRÆCIAM sub IMPE-
RIO TURCICO desertam ferè esse, cum fuerit ante
populosa satis. Sed id absœnum. PATRIARCHÆ
jam suis temporibus annonæ charitatem experti sunt
sæpius. Ergo jam eo tempore solum fuit sterile. Cef-
sat nunc planities fertilissima quævis, si insuper habe-
atur labor. Terra enim colivult, ut alat, si mater est,
reverentiam hanc poscit, ne in novercam degeneret.

XIX. Sufficienter quidem hoc ostensum est, nec
opus penes cordatos addi plura. Ut faciles tamen
simus & liberales, conabimur etiam in contrarium
probare, multa loca, multasque Regiones olim horri-
das & incultas, tandem fertiles atque amœnas factas
esse. Cujus rei exempla, miriades nobis, si id agere
vellemus, Historiæ suppeditarent, chartæ autem com-
parcendi gratia præterimus, paucis saltem adductis:
TERRA ATTICA inculta & sterilis initio dicitur, fu-
isse THUCYDIDI, quæ tamen postea opima & a-
mœna facta fuit, quod & de ITALIA ante adventum
EVANDRI scribit AURELIUS VICTOR. Ita etiam
nostra GERMANIA olim non talis extitit, qualis ho-
die est. Siquidem Germaniam TACITI ævo, infor-
mem terris, asperam cœlo, tristem cultu aspectu-
que fuisse, testis est ipse CORN. TAC. lib. de Mor.
Germ. c. 2. Urbium verò agrorumq; culturâ, ex-

1077

cifis etiã sylvis, quarum antiquitus in Germaniã magna erat copia, quemadmodum Hercinia plusquam dimidiã parte sui hodie habitatur, factum est, ut urbium magnitudine & splendore, ubertate agrorum & varietate fructuum & magnitudine passionis, & multitudine earum rerum, quæ exportantur & importantur, vix ullum Regnum hodie æquiparari possit Germaniæ. Quare non abs re WINPHELINGUS: inquit: Profectò si nunc videat CORNELIUS TACITUS Germaniam, non scriberet, ut olim, informem Terris, asperam Cœlo, tristem cultu aspectuq;. Causa autem præcipua, cur hodie alia & mitior sit multorum locorum facies, quam olim, est æterna Dei providentia, quã fit, ut quemadmodum omnium aliarum rerum sint alternæ vices: Ita quoq; regiones olim asperæ, horridæ, incultæ, omnibus modis efflorescant, florentes nunc sylvescant, ac desertæ fiant.

XX. Nec dum autem res est expedita; namq; hydræ veluti lernææ resumunt capita Adversarii nostræ assertioni contradicentes, & novo objectionis aculeo nos conantur vulnerare. Multi enim *plantas antiquis Viribus destitutas esse* quæruntur, hinc & MEDICINÆ succenturiatam esse CHYMIAM, novam medendi artem ob novos morbos: scil. naturæ defectus arte sublevandos esse. At iniqua falsitas est, quam assererunt. Esto enim, non præstant medicamenta id quod antiquitus. An sequitur statim plantas defecisse?
Dentur

Dentur antiqui & frugales homines , nec dubitabi-
mus amplius de Medicamentorum Virtutibus. O-
mnium enim morborum causa est unica propemo-
dum LUXURIA , illiq; morbi præclaræ ingurgitatio-
nis & intemperantiæ mercedes. Hinc nempe notum
illud vulgare : PLURES GULA OCCIDIT, QVAM
GLADIVS. Plurimos igitur nunc vagari morbos,
quos Veteres Medici non cognoverunt , nec eorum
rationem tradiderunt , non planè negamus. Olim
apud Medicos non erat necesse circumspicere multa
auxiliorum genera, cum essent pericula paucissima.
Nunc ideo innumerabiles pœnè morbi, quia innume-
rabiles Coqui. Nesciebant illi saniem remittere, & diu-
tinam ægrotationem, balneo , sudoribusq; laxare :
Nesciebant crurum vincula, brachiorumq; latentem
vim, & in medio sedentem ad extrema revocare.
Nunc verò quam longè processerunt mala valetudi-
nis ? Has usuras pendimus voluptatum ultra mo-
dum fasq; concupitarum. Ita etiam SENECA
Epist. 94. Medicina, inquit, quondam paucarum fuit
scientia herbarum , quibus sifteretur fluens sanguis,
vulnera coirent paulatim. Deinde in hanc pervenit
tam multiplicem varietatem. Nec est mirum : Tum
illam minus negotii, firmis adhuc solidisq; corpori-
bus, & facili cibo, nec per artem voluptatemq; cor-
rupto. Qui postquam cœpit , non ad tollendam,
sed ad irritandam famem quæri, & inventæ sunt mille
condi-

V017

conditurae, quibus aviditas excitaretur, quae desiderantibus alimenta erant, onera sunt plenis. Inde pallor, & nervorum vino mandentium tremor, & miserabilior ex cruditatibus, quam ex fame macies. Inde incerti labantium pedes, & semper qualis in ipsa ebrietate titubatio. Inde in tota cutem humor admissus, distensusque venter, dum male assuescit pl^o capere, quam poterat. Inde suffusio luridae bilis, & decolor vultus, tabesque in se putrescentium, & retorti digiti articulis obrigescentibus, nervorum sine sensu jacentium torpor; aut palpitatio sine intermissione vibrantium. Quid Capitis vertigines dicam? Quid oculorum auriumque tormenta, & cerebri aestuantis verminationes, & omnia per quae exoneramur internis ulceribus affecta? Innumerabilia praeterea febrium genera, aliarum impetu subeuntium, aliarum tenui peste repentium, aliarum cum horrore & multa membrorum quassatione venientium? Quid alios referam innumera- biles morbos, supplicia luxuriae? Immunes erant ab istis malis, qui nondum se deliciis solverant, qui sibi imperabant, sibi ministrabant, aut cursu defatigata, aut venatu, aut tellure versata. Excipiebat eos cibus, qui nisi esurientibus placere non poterat. Itaque non opus erat tam magna Medicorum suppellectile, nec tot fer- ramentis atque pyxidibus. Simplex erat ex simplici cau- sa valetudo: Multos morbos, multa fercula fecerunt. Vide quantum rerum per unam gulam transitorium
per-

permisceat luxuria, terrarum marisque vastatrix: Necessesse est itaque inter se tam diversa dissideant, & hausta malè digerantur, aliis aliò nitentibus. Nec mirum, quod inconstans variusq; ex discordi cibo morbus est. Et illa ex contrariis naturæ partibus in eundem compulsa redundant. Inde tam nullo ægrotamus genere, quàm vivimus. Hactenus SENECA.

XXI. Sed missis his possumus etiam aliter ex abundantanti respondere, quod antiqui Medici, in ARABIA, GRÆCIAque scripserint? Quis autem negabit, quasdam herbas ibi potentiores, quàm in nostris Regionibus esse? Quæ crescente etiam Lunâ colliguntur, aliter habent quàm decrescente. Aliter etiam Veris, aliter Autumnus varietas herbas afficit.

XXII. De *Homine* pariter Compendio Universali & Macrocosmi Microcosmo disputant, & *illius etiam ætatem defecisse, illumque cum primorum & antiquorum ætate non comparandum esse.* Ante Eluvionem enim illam terrarum, quæ describitur à Mose, Gen. c. vii. constare, homines admodum longævos fuisse, postea magis magisque illorum ætatem contractam esse, ita ut hanc ætate, quæ mundi extrema creditur, quàm pauci ex immensitate viventium ad annum sexagesimum pervenire possint. Sed esto, vixit Adam, 930 annos! Enoch 369! Mathusalem 969! Quid inde? supernaturales ibi causas concurrisse quis negabit? Et licet certi nihil possit affirmari, eaque vitæ longiævitas potius ad peculiarem Dei benedictionem

C

nem

1017

nem referenda, tamen probabiliter ea refertur, tum ad temperantiam hominum, tum ad fructuum, quibus nutriti sunt nobilitatem, ad aëris salubritatem, ad animi tranquillitatem fide conceptam. Moses autem Ps. xc. quæritur, septuaginta annis terminari humanam vitam. Bene! A Mose autem ad nostra tempora ferme ter mille sunt anni. Apud nos nunc infrequentia non sunt similia. In promptu itaque est ostendere, intra istos ter mille annos à Mose ad nostra usq; tempora ætatem hominis non decrevisse.

XXIII. Cœterum quod dicunt Adversarii, senescere mundum & ad interitum vergere, præsertim *humanorum corporum exiguam staturam imbecillesque vires* arguere. Nam mundò recente, ajunt, ac vigente multo proceriora nascebantur, quod ossa ingentia sepulchris eruta plerisque locis demonstrant. Et ut in pictorum operibus semper minus ostendunt artis & elegantia, quæ ad propositum exemplar finguntur ac depinguntur: Efficiturque secunda imago deterior primâ, & ex secunda depicta tertia, & ex tertia quarta: quòque longiùs à prototypo disceditur, eò imperfectiùs ejusdem perfectio imitando exhibetur. Porro inquit, tale aliquid in magnete observatur. Qui primus ad eum ferreus annulus admovetur, quàm fixus adhæsit? At qui postmodum ad hunc ad motum alius, non tantâ vi ab annulo priore, quantâ ille à lapide retinetur: Lentius à secundo tertius, segnius rursum à ter-
tio

tio quartus : Atque ita deinceps serie longissima,
per quam una sanè potestas ferrum ad se trahit & co-
hibet : Nontamen ita validè in sequentibus ut in pri-
mis, præsertimque in ipso magnete. Debilitatur enim
Virtus, & quo ab origine longius sese porrigit ac dif-
fundit, eò magis sensim carpitur & exhauritur. Simi-
liter cùm homines hominibus, ut folia foliis, per tot
intervalla seculorum successerint, tum corpori, tum
animi vires atq; decora, paulatim velut attrita, accisa,
& senectute confecta cernuntur. Quà de re con-
questus est HOMERUS Itiad. v. qui tamen à mundi
ortu propius aberat. Ex quo scripsit JUVENAL. Sa-
tyr. xv.

Nam genus hoc vivo tunc decrescebat Homero ;
Terra malos homines nunc educat atque pufillos.
LUCRETIUS in II. de parvitate animantiũ hæc habet :
Jamq; adeo effœta est ætas, effœtaque tellus
Vix animalia parva creat, quæ cuncta creavit
Secla deditq; ferarum ingentia corpora partu.
Sed has ego objectionum fibras stirpitũs evellam, ut
non repullulent, faces extinguam, ne reviviscant. Equi-
dem concedimus Gigantes olim extitisse, qui, quia cõ-
munem hominum staturam excefferunt insigniter, ad
monstrorũ omnino spectant censum. Sed & nobis con-
cedat hodiernum magnam hominum varietatem esse.
Et quis nescit Batavos in INDIA integram *Gigantum*
insulam reperisse ? conf. Hist. Antipod. Omnes verò

omninò homines fuisse Gigantes negamus. Impium enim est asserere, Deum condidisse **MONSTROSUM ADAMUM** & Patriarchas. Falsum etiam est, totum populum **CANANÆORUM** fuisse giganteum, etsi id Exploratores Num. xiii. 33. ajant.

XXIV. Cœtera in cursu Disputationis ventilanda erunt. Exposceret quidem hujus materiæ dignitas, ut pluribus eam persequerer, pauloq; altiùs gravitatem ipsius ponderarem. Verùm quia instituti mei ratio id prohibet, vela hîc contrahimus, & illud Maronianum lætò edimus ore lib. III. *Æneid.*

Felices spirant auræ: Datur hora quieti.
Sufficiat itaq; mihi pro ingenioli tenuitate præcipua tantùm & quæ huc maximè spectant indigitasse. Quod si fortassè minùs dextrè & concinnè rem proposui, apud æquum & benevolentem Lectorem veniam mihi paratam fore confido, atque ita cœtera finio, hanc Disputationem ob signo.

Meliora Meliores.

*DEO autem TER. OPT. MAX. sit Laus &
Gloria de ævo in ævum.*

05 A 287

ULB Halle 3
004 210 352

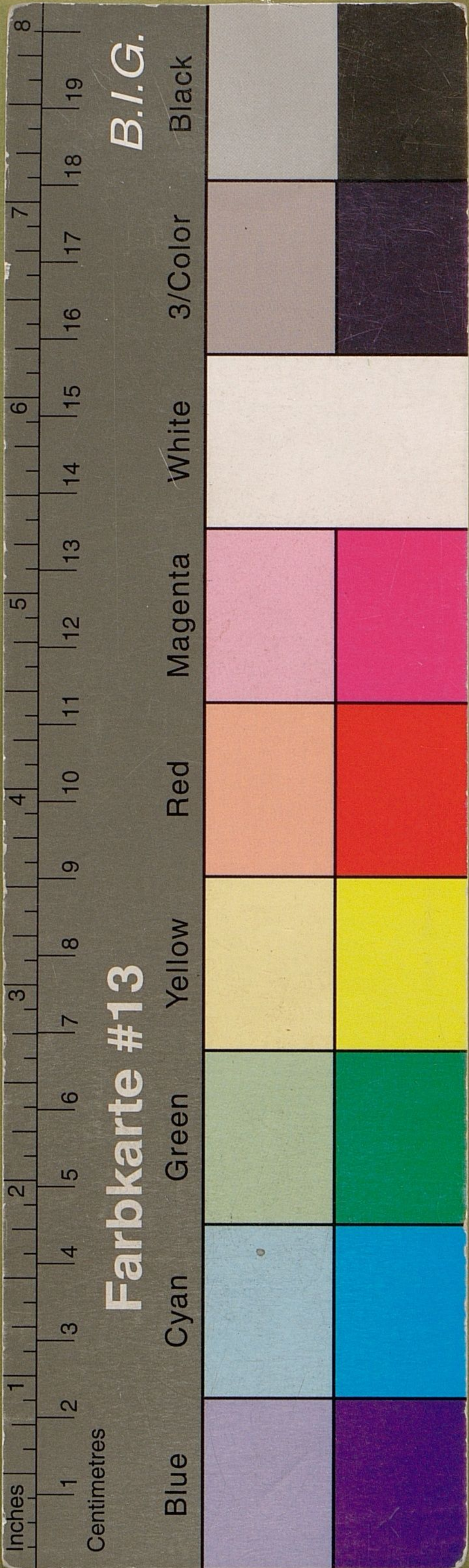

1017

DEO AUXILIANTE!
DE
MUNDI SENIO
IN ILLUSTRIS
CHRISTIAN-ERNESTINI
ACROATERIO MAJORI
SUB PRÆSIDIO
DN. M. JOHANN. WOLFG. RENTSCHII,
PHIL. PROF. PUBL. NEC NON ALUMN. INSP.
DISPUTABIT
AD d. IV. JAN. MDCC LXVI.
A U T O R
JOHANNES LEONH. PREUSSING.

—————
TYPIS JOHANNIS GEBHARDI

36

14

V07

